

Державне некомерційне підприємство
«Національний інститут раку»

Викривачі корупції
та гарантії їх захисту
за законодавством України
2024

Хто такий викривач?

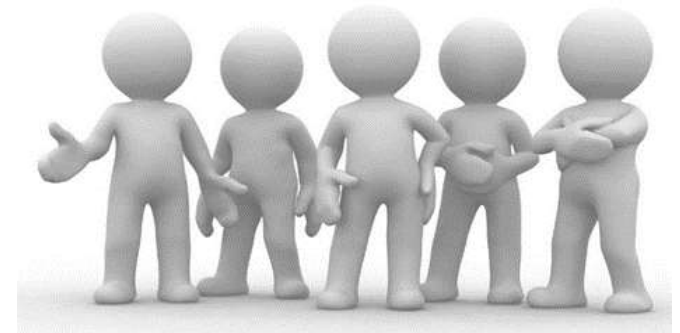

Викривач – фізична особа, яка за наявності переконання, що інформація є достовірною, повідомила про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» вчинених іншою особою, якщо така інформація стала їй відома у зв'язку з її трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням нею служби чи навчання або її участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання (стаття 1 ЗУ «Про запобігання корупції»).

**Хто може
бути викривачем?**

Працівник?

Будь-яка особа?

Викривач чи заявник?

Особа вважається **викривачем** за сукупності таких умов:

- повідомити про корупцію має фізична особа (громадянин України, іноземець, особа без громадянства), яка переконана, що її інформація є достовірною;
- наведена у повідомленні інформація повинна містити факти, що доводять можливе вчинення іншою особою корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, які можна перевірити;
- ця інформація стала їй відома у зв'язку з її трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходження нею служби чи навчання.

У разі відсутності хоча б однієї з вищевказаних умов особа вважається **заявником**.

Про що повідомляти?

Корупційне правопорушення - діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

Правопорушення, пов'язане з корупцією - діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені цим Законом вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 України «Про запобігання корупції», за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

Інші порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» (недотримання вимог щодо прийняття антикорупційної програми, щодо проведення спеціальної перевірки, щодо проведення службового розслідування, щодо забезпечення каналів для повідомлень тощо).

Вимоги до повідомлення

Відповідно до Закону повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень може бути здійснене викривачем **без зазначення авторства (анонімно)** (частина 5 статті 53, пункт 7 частини 2 статті 533 Закону України «Про запобігання корупції») **або із зазначенням авторства.**

Яким чином повідомити?

*(частина четверта статті 53 Закону України
«Про запобігання корупції»)*

НАЗК, інші державні органи, органи влади АРК, органи місцевого самоврядування забезпечують умови для повідомлень їх працівниками про порушення вимог Закону іншою особою, зокрема через:

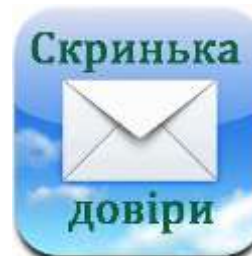
спеціальні телефонні лінії

офіційні веб-сайти

засоби електронного зв'язку

скринька для повідомлень

Гарантії захисту викривачів

Інформація про викривача може бути розголошена лише за його згодою, крім випадків, встановлених законом (*частина третя статті 53 Закону України «Про запобігання корупції»*).

Повідомлення про порушення вимог цього Закону може бути здійснене працівником відповідного органу без зазначення авторства (анонімно) (*частина п'ята статті 53 Закону України «Про запобігання корупції»*).

За наявності загрози життю, житлу, здоров'ю та майну осіб, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції, або їх близьких осіб, у зв'язку із здійсненим повідомленням правоохоронними органами до них можуть бути застосовані правові, організаційно-технічні та інші спрямовані на захист від протиправних посягань заходи, передбачені Законом України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві» (*частина друга статті 53 Закону України «Про запобігання корупції»*).

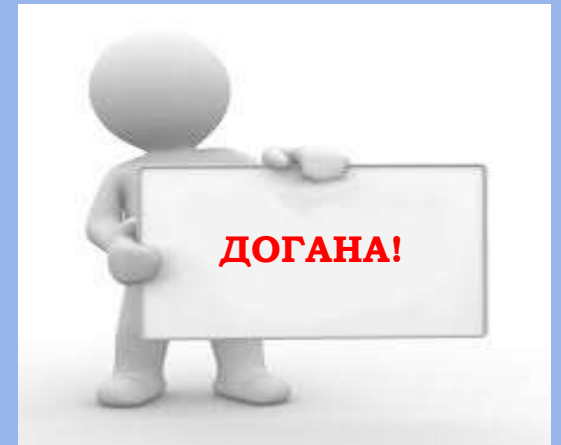
Захист трудових прав викривача

Викривачу та його близьким особам у зв'язку з повідомленням про корупцію не може бути:

- відмовлено у прийнятті на роботу;
- звільнено чи примушено до звільнення;
- притягнуто до дисциплінарної відповідальності;
- підданий з боку керівника або роботодавця іншим негативним заходам впливу (переведення, атестація, зміна умов праці, відмова в призначенні на вищу посаду, скорочення заробітної плати тощо) або загрозі таких заходів.

(частина третя статті 53-4 Закону України «Про запобігання корупції»)

НАЗК може бути залучено як третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні позивача у справах щодо застосування керівником або роботодавцем чи створення ним загрози застосування негативних заходів впливу до позивача у зв'язку з повідомленням ним або членом його сім'ї про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» іншою особою.

(частина третя статті 49 Кодексу адміністративного судочинства України, частина другої статті 53 Цивільного процесуального кодексу України).

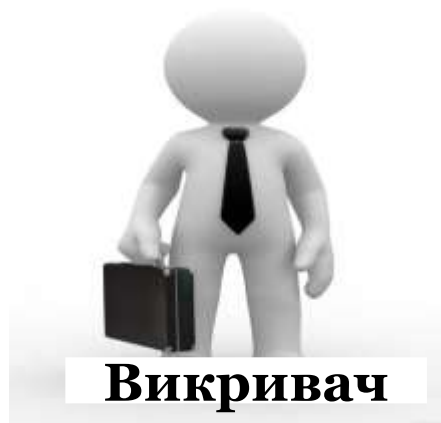
Юридичний захист викривача

Викривач має право:

- бути повідомленим про свої права та обов'язки, передбачені цим Законом;
- 2) подавати докази на підтвердження своєї заяви;
- 3) отримувати від уповноваженого органу, до якого він подав повідомлення, підтвердження його прийняття і реєстрації;
- 4) давати пояснення, свідчення або відмовитися їх давати;
- 5) на безоплатну правничу допомогу у зв'язку із захистом прав викривача;
- 6) на конфіденційність;
- 7) повідомляти про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону без зазначення відомостей про себе (анонімно);

Адвокат

Викривач

НАЗК

Юридичний захист викривача

Викривач має право:

8) у разі загрози життю і здоров'ю на забезпечення безпеки щодо себе та близьких осіб, майна та житла або на відмову від таких заходів;

9) на відшкодування витрат у зв'язку із захистом прав викривачів, витрат на адвоката у зв'язку із захистом прав особи як викривача, витрат на судовий збір;

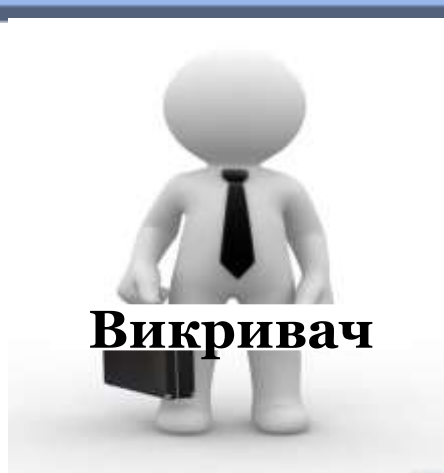
10) на винагороду у визначених законом випадках;

11) на отримання психологічної допомоги;

12) на звільнення від юридичної відповідальності у визначених законом випадках;

13) отримувати інформацію про стан та результати розгляду, перевірки та/або розслідування за фактом повідомлення ним інформації.

(частина третя статті 53-3 Закону України «Про запобігання корупції»).

Хто отримає винагороду?

Викривачі мають право на винагороду.

Право на винагороду має викривач, який повідомив про корупційний злочин, грошовий розмір предмета якого або завдані державі збитки від якого у п'ять тисяч і більше разів перевищують розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб, установленого законом на час вчинення злочину.

Розмір винагороди становить 10 відсотків від грошового розміру предмета корупційного злочину або розміру завданих державі збитків від злочину після ухвалення обвинувального вироку суду. Розмір винагороди не може перевищувати трьох тисяч мінімальних заробітних плат, установлених на час вчинення злочину. Розмір

Суд встановлює конкретний розмір винагороди, що підлягає виплаті, з урахуванням критеріїв персональності та важливості інформації.

Розмір прожиткового мінімуму 1 01.04.2024 року – 8,0 тис. грн.

За детальними консультаціями щодо роботи з викривачами
Ви можете звернутися до Уповноваженого з антикорупційної діяльності
ДНП «НІР» Миколи ЛЕБІДЯ

Дякую за увагу!